
Orientació al llarg i ample de la vida

Màrius Martínez Muñoz

Departament de Pedagogia Aplicada - Facultat de Ciències de l'Educació

Alguns conceptes de doble tall!

- L'orientació és un servei, s'activa quan cal
- L'orientació és essencialment informació professional (o acadèmica)
- Les credencials i l'apoderament són el mateix
- Cal tenir experiència (laboral?)
- Les TIC, que ho solucionaran tot
- L'emprenedoria o “ningú procurarà per tu”

El perill de la tradició de la linealitat

- Gènesi-----apocalipsi
- Naixement-----mort
- Primària--Secundària--Batx.--Univ.--feina--...
- Parella-----primer fill-----segon fill-----nèts
- Independització---habitatge---segona residència

L'èxit o fracàs de la teva trajectòria mesurada en l'eficàcia o no de les diverses "transicions"

L'orientació

- L'Orientació és el **conjunt d'accions**, desenvolupades com una pluja fina, all llarg del temps, destinades a ajudar, acompanyar les persones, en aquest cas l'alumnat, a prendre decisions sobre les seves vides (en els àmbits **personal, social, educatiu i vocacional**) i a implementar aquestes decisions. Més concretament, és el conjunt d'esforços de la comunitat perquè cada persona pugui concretar un **projecte de desenvolupament** personal acadèmic i professional i portar-lo a la pràctica amb possibilitats raonables de sortir-se'n.

A quins problemes/temes s'adreça?

Apoderament

Autoconcepte

Visió crítica

Autoestima

Emocions

Interessos

Comportament ciutadà

Atenció

Aprenentatge competencial

Projecte vital

Motivació

Sistema relacional

Vincle

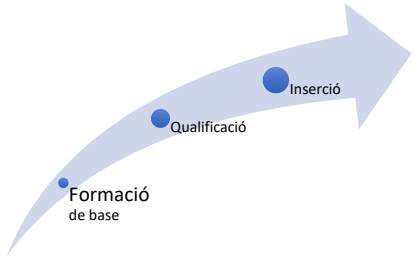
Coneixement i
comprensió de
l'entorn

Col·laboració

Participació

Presca de decisions

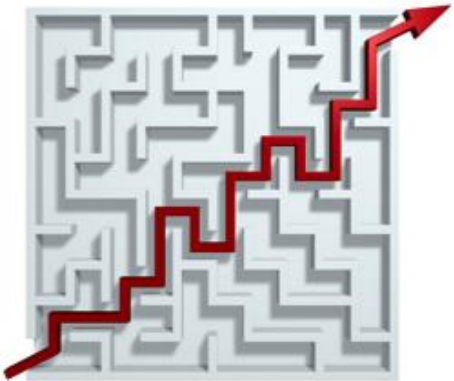
Les pràctiques que fan de l'orientació **un procés**

- Formació de base, qualificació professional i processos d'inserció

- Orientació al **llarg i ample** de la vida

- Continuitats i discontinuïtats: el valor de les discontinuïtats d'èxit.

Només pot ser un procés si està infuscionada

- *La matèria que jo imparteixo, a més de tenir relació amb el sector professional, ¿té relació amb futurs itineraris formatius que podria cursar l'alumne? M'hi refereixo a les meves classes?*
- *Guarden alguna relació amb el món del treball i les professions a les quals podrà optar?*
- *Incorporo aquesta visió a les meves classes?*
- *Puc ajudar els meus alumnes a millorar la seva competència acadèmica i contribuir a madurar les seves eleccions mentre aprenen?*

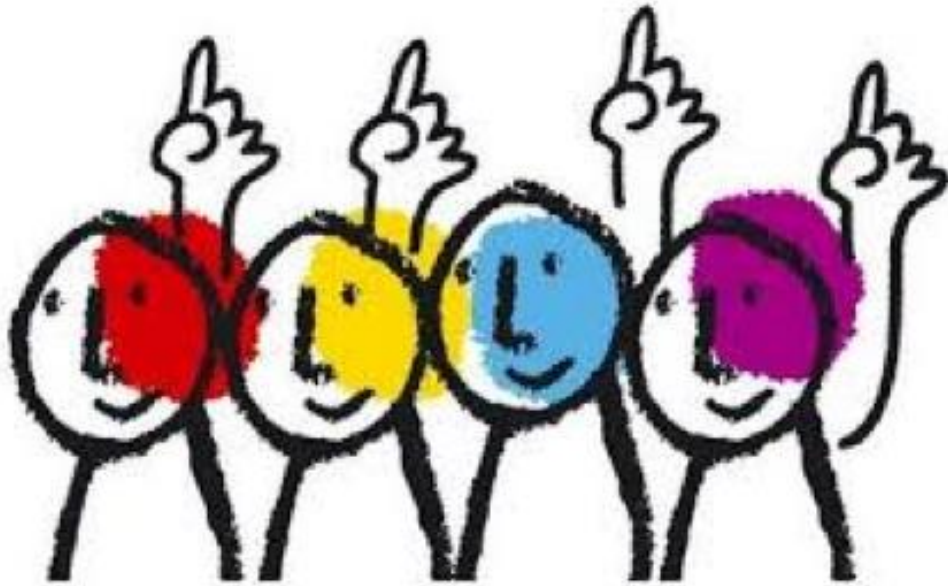
Qui orienta?

- L'orientació és una empresa en la que col·laboren de manera sistèmica, professorat, orientadors/es, família,...
- El professorat té una influència considerable en el desenvolupament vocacional de l'alumnat, tant per acció com per omissió.
- **Amb el protagonisme indiscutible de l'alumne/a (que no està sol/a!!!)**

El protagonisme de cada professor/a

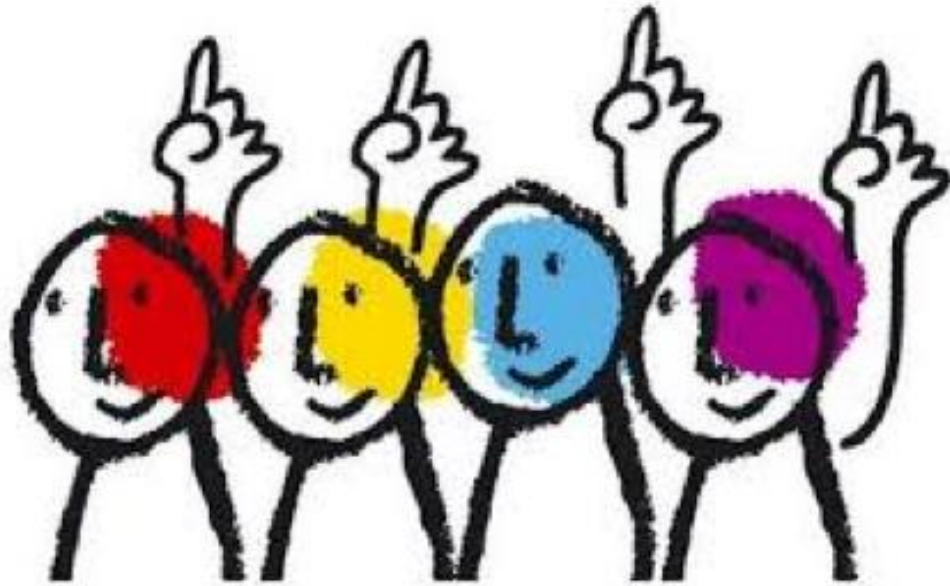
La importància del professorat

- El procés d'ensenyament i aprenentatge és el context experiencial on es desenvolupen la major part dels processos educatius
- Autoconeixement i autoestima
- Motivació
- Curiositat i interès
- Competències transversals
- **Exploració i comprensió de l'entorn**
- ...

El protagonisme de cada alumne/a

Com és, però, cada protagonista?

El discurs del superheroi / superheroïna)

- Credencials
- Experiència
- Idiomes
- **Emprenedoria!!!**

El (nou) discurs dels equips i la col·laboració

- Les barreres estructurals
- Cultura col·lectiva i col·laboració

Lluitar contra les **barreres estructurals**

- El **model econòmic**.
- La **crisi econòmica**.
- Les **polítiques** socioeconòmiques.
- Els **estereotips** i la **discriminació** per raó d'edat, gènere, ètnia, origen, orientació sexual i tipus de formació.
- Les **desigualtats** socioeconòmiques.
- Un **sistema educatiu** sotmès a nombrosos canvis legislatius i en desajust amb el mercat laboral.
- Una **orientació** amb mancances o ad hoc.

Competències per afrontar les barreres

Parlar en públic	Anàlisi crítica	Diàleg i escolta activa	Expressió i comprensió de textos complexes	Utilització de TIC i xarxes socials
Utilització de recursos per protegir drets	Autogestió social	Resiliència	Autoorganització	Gestió de les emocions
Emprenedoria “ben entesa”	Autoexigència	Empatia i cura dels altres	Obertura de mires	Gestió de conflictes
Aprendre a aprendre	Creativitat	Iniciativa	Treball en equip/col·laboració	Comprensió i respecte a la diversitat

Competències per afrontar les barreres

Parlar en públic	Anàlisi crítica	Diàleg i escolta activa	Expressió i comprensió de textos complexes	Utilització de TIC i xarxes socials
Utilització de recursos per protegir drets	Autogestió social	Resiliència	Autoorganització	Gestió de les emocions
Emprenedoria "ben entesa"	Autoexigència	Empatia i cura dels altres	Obertura de mires	Gestió de conflictes
Aprendre a aprendre	Creativitat	Iniciativa	Treball en equip/col·laboració	Comprensió i respecte a la diversitat

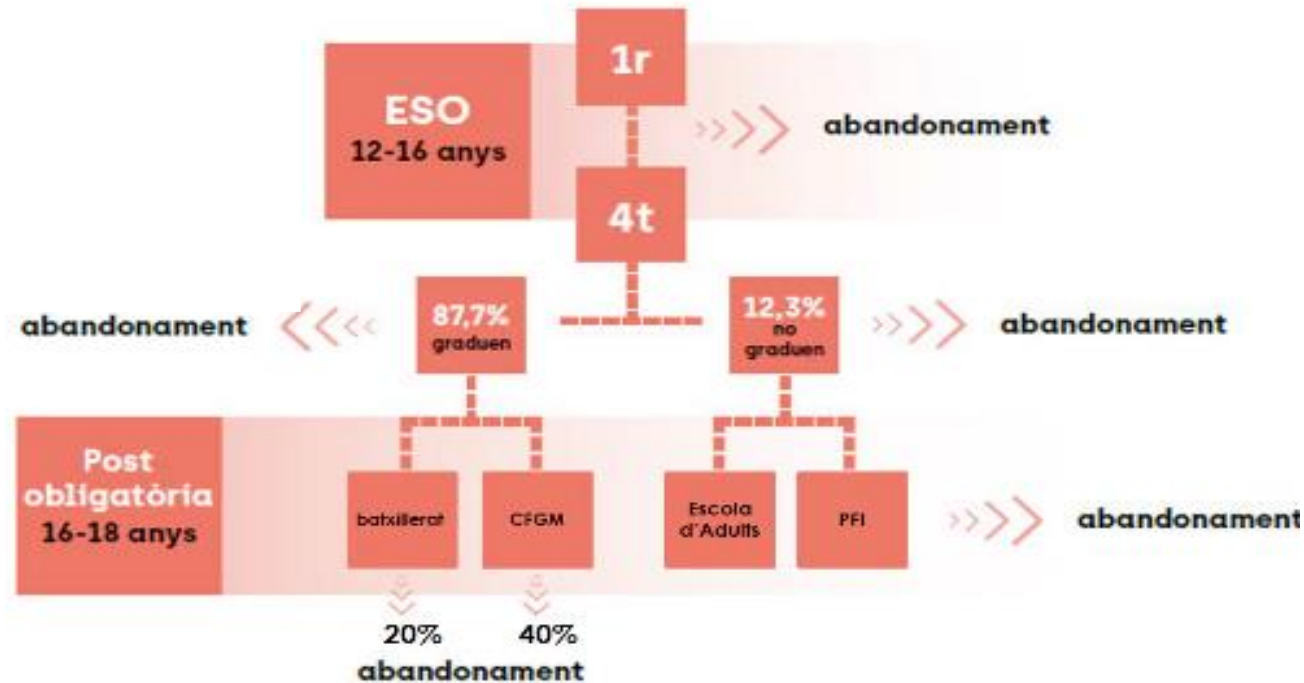
I amb **les TIC** (que no substitueixen el cara a cara)

- Recurs poderós 24/7
- Alliberar hores per a “allò important”
- Nova oportunitat o nova bretxa digital
- Reputació digital
- Imatge desitjada vs. col·laboració
- Potencialitats i límits conscients

I quins estàndards de qualitat regularan les pràctiques?

Aquells que permetin avaluar l'evolució dels processos i dels resultats:

Que estem fent? i

Com els hi va al nostre alumnat?

I els reptes que es plantegen?

A més a més de tot l'anterior, els **grans** fenòmens que afecten cada persona, cada comunitat i tot el planeta, que implica indistriablement afrontar individualment, col·lectiva i global, des de la justícia social:

- La crisi irreversible del model econòmic basat en el creixement infinit (o en el creixement “sostenible”)
- La societat individualista i meritocràtica i les desigualtats
- L'emergència climàtica
- ...

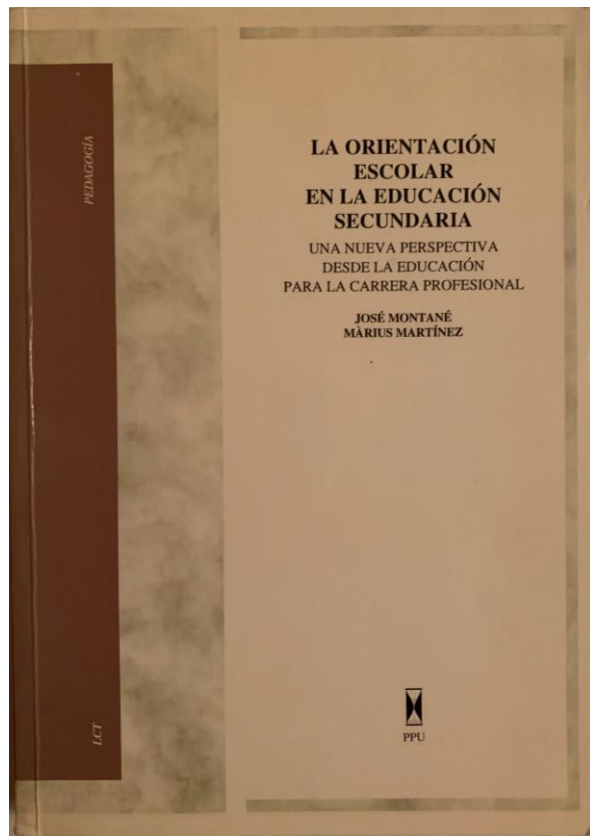
Treballar en xarxa

Cada etapa, cada promoció, és com un nou dia ple d'oportunitats per explorar i gaudir...

“Arqueologia” dels programes d’orientació

- Proposta de programes d’orientació per ser infusionats al currículum
- Disponible a la biblioteca d’humanitats de la UAB
- 1994

Instituts escola (transicions)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona
Institut de Ciències de l'Educació

21 Documents
Els instituts
escola: aspectes
organitzatius,
curriculars
i d'orientació

- El context dels Instituts escola
- Transicions i transfers
- Tot un apartat de propostes i pràctiques de referència
- Orientació de les transicions
- 2012
- <http://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/xarxa-instituts-escola/documents-dorientacio/documents21.pdf>

L'orientació a l'ESO a Catalunya...

- Recerca en 112 centres de secundària a Catalunya
- 2015
- Propostes per organitzar l'orientació a l'etapa
- https://fundacioboffill.cat/uploads/docs/8/8/h/o/d/q/c/x/y/informes-breus-56_web_sensecreusdetall.pdf

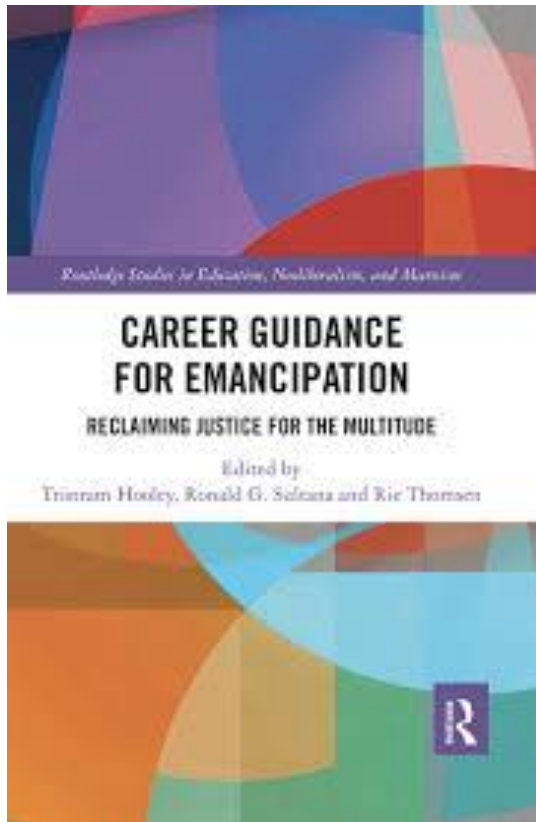
Un model “adaptat”

- Adaptació d’una guia Alemanya.
- Capítol 7 sobre el professor orientador
- Com organitzar l’orientació a un centre amb visió sistèmica.
- 2018
- https://www.fundacionbertelsmann.org/wp-content/uploads/2021/10/200409_Guia_OP_C_18.web.pdf

Justícia social i orientació

- Martínez-Roca, C. I Martínez Muñoz, M. (2019).GPS for a better future: Career guidance for social justice in Catalonia's Adult Learning Centres. (pp. 137-147).London, Routledge.
- Un programa d'orientació per als CFAs (on també es fa secundària i també cal l'orientació, com a la FP!).
- 2019

El conjunt del que penso sobre l'orientació

- El concepte i el context de l'orientació als anys 20 del s.XXI
- Orientació en contextos d'aprenentatge
- Orientació en contextos socials
- Orientació més enllà de la formació (orientació verda!!)
- **2022**

L'orientació al llarg i ample de la vida

Comentaris, preguntes, dubtes, ...

Moltes gràcies!!!

- **Màrius Martínez Muñoz**
- *Diversitat i Orientació*

UAB Universitat Autònoma
de Barcelona

Marius.martinez@uab.cat

[@mariusmartinez6](https://twitter.com/mariusmartinez6)

